

Sygn. akt V ACa 256/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Koźma (spr.)
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska SO del. Anna Strugała
Protokolant:	st. sekretarz sądowy Magdalena Tobiasz-Ignatowicz

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa J. R. (1)

przeciwko A. L.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 3 lutego 2016 r. sygn. akt I C 209/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.289 (dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt dziewięć) złotych, oddalając powództwo w pozostałej części;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt V ACa 256/16

UZASADNIENIE

Powód J. R. (1) w pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w S. przeciwko pozwanej, A. L., domagał się zapłaty kwoty 86.086,00 zł tytułem zwrotu równowartości kosztów nakładów poczynionych na nieruchomości znajdującą się przy ulicy (...) w P. i wydatków na rzecz przyrodniego brata M. D., ojca pozwanej, w okresie sprawowania nad nim opieki jako (...)jak i w okresie wcześniejszym.

Na uzasadnienie zgłoszonego powództwa powód wskazał, że od ponad 20 lat był faktycznym opiekunem swojego zmarłego brata. Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2011 roku Sąd Rejonowy w S. zezwolił J. R. (1) na dokonanie remontu i napraw domu, należącego do (...) brata powoda oraz na zakup sprzętów oraz materiałów związanych z remontem. Po otrzymaniu zgody powód rozpoczął dokonywanie prac remontowych. W związku z pracami nabywał on materiały budowlane niezbędne do jego prowadzenia. W związku z remontem poniósł wiele kosztów, dlatego też wnosi o zwrot nakładów jakie poczynił na nieruchomość znajdującą się przy ul. (...) w P., a także zwrot wydatków, które stanowią dług zmarłego M. D. względem powoda.

Pismem z dnia 10 września 2015 roku powód rozszerzył powództwo o kwotę 1.169 zł stanowiącą sumę uiszczanego przez niego podatku od nieruchomości za lata 2012, 2013, 2014, i 2015.

Na rozprawie w dniu 3 lutego 2016 roku (k. 185v. 00:03:41), powód doprecyzował dochodzone przez siebie roszczenie, wskazując, że obejmuje ono kwotę 58.497 zł tytułem wydatków poniesionych w okresie sprawowania przez niego funkcji opiekuna prawnego dla (...) brata M. D., oraz kwotę 25.420, 80 zł tytułem wydatków poniesionych w okresie wcześniejszym, a szczegółowo określonych w piśmie z dnia 26 listopada 2015 roku (k.174 i nast.).

Pozwana A. L. wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc liczne zarzuty w tym między innymi zarzut nieudowodnienia dochodzonych roszczeń zważywszy, że powód zamieszkiwał wspólnie ze zmarłym bratem na jego nieruchomości i prowadził działalność zarobkową wynajmu znajdujących się w budynku pokoi wczasowiczom uzyskując z tego tytułu środki finansowe. Jednocześnie, niezależnie od merytorycznego stanowiska w sprawie pozwana zgłosiła zarzut przedawnienia roszczeń majątkowych powstałych przed dniem 15 czerwca 2005 roku.

Po doprecyzowaniu przez powoda w dniu 20 listopada 2015 roku podstawy roszczeń związanych z domaganiem się zwrotu nakładów na nieruchomość podopiecznego w okresie sprawowania opieki, pozwana zarzutem przedawnienia objęła też roszczenia obejmujące nakłady, które powód poczynił na nieruchomości podopiecznego w okresie sprawowania opieki (k.172v., 01:22:41).

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt I C 209/15, Sąd Okręgowy w S. oddalił powództwo i zasądził od powoda J. R. (1) na rzecz A. L. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy wskazał, że powyższy wyrok oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Powód J. R. (1) jest przyrodnim bratem M. D.. Pozwana A. L. jest córką M. D., (...). J. R. (1) od 1996 roku sprawował faktyczną opiekę nad M. D. i w czasie pobytu w Polsce mieszkał wspólnie z nim w domu będącym własnością M. D. położonym w U. przy ulicy (...). Dom ten wybudowany był do wykorzystywania jako pensjonat.

W dniu 4 lipca 2001 roku M. D. pożyczył od J. R. (1) kwotę 22.280 zł w celu: 1) spłaty zobowiązań A. i J. O. w wysokości 17.000 zł na podstawie ugody zawartej przed Sądem Okręgowym w S.(...)z dnia 28 maja 2001 roku; 2) spłaty alimentów do ZUS w S. w wysokości 3.000 zł; spłaty przesłanych pieniędzy do Szpitala w S. przez E. T. w kwocie 1080 zł; 4) wykonania 3 protez w kwocie 1200 zł. Kwotę 22.280 zł M. D., zobowiązał się oddać do dnia 1 września 2001 roku.

(...)W trakcie sprawowania opieki przez J. R. (1), J. R. (1) nadal, w czasie pobytu w Polsce mieszkał z bratem M. D.. W tym okresie czynił też niewielkie nakłady na dom brata związane z modernizacją pomieszczeń WC. Postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z dnia 12 stycznia 2011 roku zwolniono J. R. (2) z funkcji opiekuna prawnego dla (...) M. D. i powołano na sprawowanie tej funkcji J. R. (1). Jednocześnie zobowiązano J. R. (1) do składania co pół roku sprawozdań ze sprawowanej opieki.

W dniu 3 marca 2011 roku J. R. (1) zwrócił się do Sądu o wydanie pozwolenia na wykonanie remontów i napraw w domu swojego podopiecznego przy ulicy (...) w U.-P. oraz zakup potrzebnych materiałów i sprzętów, zakreślając jednocześnie we wniosku zakres planowanych prac i wskazując na tragiczny stan nieruchomości. Prace remontowe powód zamierzał wykonać z własnych oszczędności oraz ze środków uzyskanych z ewentualnego wynajmu pokoi wczasowiczom w domu podopiecznego. J. R. (1) spłacił też 8.000 zł długu z tytułu zaległych opłat za wywóz śmieci i

za prąd, których nie regulował poprzedni opiekun. W okresie od 14 marca 2011 roku do 21 maja 2011 roku J. R. (1) przebywał (...). Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2011 roku powód uzyskał zgodę Sądu na remont oraz zakup sprzętów i materiałów związanych z remontem. W dniu 31 sierpnia 2011 roku powód złożył do Sądu pierwsze sprawozdanie za okres sprawowanej opieki. Wskazał w nim, że z planowanych prac remontowych wstawione zostało jedynie jedno okno. Poniesiony przez J. R. (1) koszt związany z wymianą okna zamknął się w kwocie 546 zł. Pozostałe czynności, w szczególności zainstalowanie piece grzewczego, są zahamowane na skutek nie przywrócenia do stanu poprzedniego garażu i pomieszczenia magazynowego przez poprzedniego opiekuna. Wskazał też na rozszczelnienie rur wodnych we wszystkich łazienkach i ubikacjach. W okresie od maja do sierpnia 2011 roku J. R. (1) wynajmował wczasowiczom pokoje w domu podopiecznego. Środki uzyskane z tego tytułu przeznaczył na koszty związane z utrzymaniem brata oraz na prace remontowe związane między innymi z wymianą okna. Kolejne sprawozdanie ze sprawowania opieki powód złożył w dniu 3 stycznia 2012 roku. Z zaplanowanych prac remontowych, w okresie obejmującym okres sprawozdawczy powód wskazał, że dokonał: wymiany dwóch okien i drzwi balkonowych w pokoju, który zajmował wspólnie z bratem, ponosząc z tego tytułu koszt 2.127 zł, wymiany dwóch rynien wzdłuż dachu i po budynku, ponosząc z tego tytułu koszt 1300 zł, montażu pieca grzewczego w kotłowni. W okresie od 2 kwietnia do 8 maja 2012 roku powód ponownie przebywał(...), pozostawiając brata tak jak poprzednio pod opieką innej osoby. (...)M. D. zmarł. W ostatnim okresie życia M. D. powód wykonywał w jego domu jedynie drobne prace. Po śmierci podopiecznego powód nadal mieszkał w tym domu, nie wykonywał już wówczas w nim żadnych prac remontowych. Cały czas czynna była w Internecie strona oferująca wynajem pokoi w Pensjonacie (...) w U. przy ul (...). Dom powód opuścił w dniu 5 czerwca 2015 roku.

Postanowieniem z dnia 7 października 2013 roku, (...)Sąd Rejonowy w S. stwierdził, iż spadek po M. D. zmarłym (...), na podstawie ustawy, nabyła w całości A. L. jako jego córka. Wywiedziona przez powoda apelacja od powyższego postanowienia została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z dnia 21 lutego 2014 roku, (...).

postanowieniem z dnia 13 lutego 2015 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej złożonej przez J. R. (1) od postanowienia Sądu Okręgowego w S..

Sąd Okręgowy zważył, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Roszczenia, składające się na żądanie, jak wynikało z ostatecznie sprecyzowanego pozwu przez powoda, dotyczyły ogólnie rzecz ujmując wydatków czynionych jak twierdził powód z własnego majątku na rzecz M. D., przy czym obejmowały one w istocie dwa okresy tj. przed sprawowaniem opieki prawnej nad M. D. (pierwszy okres) i w czasie tej opieki (drugi okres). Ponieważ M. D. zmarł, powód roszczenie swoje skierował przeciwko A. L., jako córce i zarazem jedynej spadkobierczyni zmarłego M. D..

Sąd I instancji zauważył dalej, iż żądanie powoda dotyczące zwrotu wartości nakładów jakie miał on poczynić na nieruchomości podopiecznego w okresie sprawowania nad nim opieki prawnej tj. poczynionych w okresie od 12 stycznia 2011 roku do 9 maja 2012 roku, a zamykających się w łącznej kwocie 58.497 zł (k. 174 i nast. w zw. z k. 185v.), znajdowało swoje uzasadnienie w treści przepisu art. 163 k.r.o. Nie budziło przy tym wątpliwości Sądu Okręgowego, że opiekun może dochodzić roszczeń o zwrot nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem opieki zarówno w czasie trwania stosunku opieki, jak i po jego zakończeniu. Powód, co zdaniem Sądu Okręgowego wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, a w szczególności z zeznań powoda i składanych przez niego sprawozdań ze sprawowanej opieki, poczynił pewne nakłady na nieruchomość podopiecznego związane z częściową wymianą okien, orynnowania, wstawieniem pieca gazowego. Nakładów tych nie kwestionowała zresztą też i strona pozwana. Niemniej, Sąd I instancji podzielił zgłoszony przez pozwaną, a oparty na treści art. 163 § 2 k.r.o. zarzut przedawnienia roszczenia obejmującego nakłady poczynione przez powoda na nieruchomość podopiecznego w okresie sprawowania opieki. Zgodnie z powołanym przepisem, roszczenia opiekuna o zwrot wydatków i nakładów ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od ustania opieki lub zwolnienia opiekuna. W niniejszej sprawie ten trzyletni okres przedawnienia zaczął biec (...), kiedy to stosunek opieki ustał z mocy prawa na skutek śmierci (...) M. D. i upłynął w dniu 9 maja 2015 roku, a więc przed złożeniem pozwu przez powoda, co miało miejsce w dniu 17 czerwca 2015 roku (przyjmując datę najbardziej korzystną dla powoda, z uwagi na brak koperty). Wobec jednoznacznej treści przepisu art. 163 § 2 k.r.o. w zakresie początku biegu przedawnienia roszczeń o zwrot nakładów poczynionych w związku ze sprawowaniem opieki, w ocenie Sądu Okręgowego pozbawione podstaw prawnych są twierdzenia powoda,

jakoby termin przedawnienia tych roszczeń rozpoczął swój bieg w dniu 13 lutego 2015 roku, tj. w dacie wydania postanowienia przez Sąd Najwyższy w przedmiocie złożonej przez powoda skargi kasacyjnej na postanowienie Sądu Okręgowego w S. oddalającego jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w S. o stwierdzeniu nabycia spadku po M. D. przez A. L.. Jakkolwiek według Sądu I instancji logicznym są twierdzenia powoda, że gdyby okazało się, że to on jest spadkobiercą podopiecznego, a w konsekwencji nieruchomości stanowiłyby jego własność, to wytaczanie niniejszej sprawy byłoby bezprzedmiotowe, to kwestia ta nie miała żadnego wpływu na bieg terminu przedawnienia roszczeń związanych ze zwrotem wartości poczynionych nakładów na majątek podopiecznego, w tym znaczeniu, że nie powodowała ani przerwania terminu przedawnienia ani jego zawieszenia. Skoro zaś postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku stało się prawomocne w dniu 21 lutego 2014 roku, to zdaniem Sądu Okręgowego należy przyjąć, że w tej dacie powód posiadał pełną wiedzę i świadomość o tym, jakie jest rozstrzygnięcie sądów dwóch instancji w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po zmarłym podopiecznym i co najmniej od tej daty winien był należycie dbając o swoje interesy i dokładając należytej w tym celu staranności skierować do pozwanej wezwanie o zwrot spornej należności obejmującej nakłady poczynione w okresie opieki nad jej zmarłym ojcem, a następnie wytoczyć powództwo. Pominął też powód, że postanowienie Sądu Najwyższego zapadło w dniu 13 lutego 2015 roku, a więc jeszcze przed upływem trzyletniego okresu przedawnienia, zatem w ocenie Sądu I instancji brak jest, w kontekście prezentowanego przez powoda stanowiska, racjonalnego uzasadnienia dla wstrzymywania się przez niego z wytoczeniem niniejszej sprawy, aż do czerwca 2015 roku. Skutecznie podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia uniemożliwiał więc na gruncie art. 117 § 2 k.c. uwzględnienie powództwa w zakresie roszczenia związanego ze zwrotem wartości nakładów poczynionych w związku ze sprawowaniem opieki i skutkowało jego oddaleniem. Z tej też przyczyny zbędnym jest według Sądu Okręgowego dla rozstrzygnięcia sprawy merytoryczne odnoszenie się do tego roszczenia. Jedynie ubocznie wskazał Sąd I instancji, że gdyby zarzut przedawnienia nie został skutecznie zgłoszony, to i tak powództwo podlegałoby oddaleniu. Sprawowanie opieki przez powoda wiązało się z obowiązkiem składania przez niego do sądu opiekuńczego sprawozdań oraz z koniecznością uzyskiwania zezwolenia sądu opiekuńczego we wszystkich ważniejszych sprawach, które dotyczą majątku podopiecznego. Powód, jako opiekun prawny, złożył za życia podopiecznego dwa takie sprawozdania. Uzyskał też zgodę sądu opiekuńczego na wykonanie pewnych prac remontowych, a następnie określał w sprawozdaniach te prace, które w istocie wykonał. Porównując treść tych sprawozdań i zeznań powoda z doprecyzowanym żądaniem pozwu w zakresie nakładów poczynionych na nieruchomości (k.174 i nast. w zw. z k. 185 v.), w ocenie Sądu Okręgowego zwraca uwagę znaczne szersze ich określenie niż w sprawozdaniach i zeznaniach, gdzie mowa była jedynie o wstawieniu okien, wymianie rynien i zamontowaniu pieca gazowego. Dalej, według Sądu I instancji, treść tych sprawozdań nie pozwala na ustalenie, czy nakłady te czynione były ze środków powoda, czy pochodzących z majątku podopiecznego, zwłaszcza jeśli się zważy, że sprawozdania te nie tylko nie zawierały takiej informacji, ale i nie oddawały rzeczywistego stanu majątkowego podopiecznego, wobec prezentowanego przez powoda stanowiska, że dochód uzyskiwany z wynajmu 11 pokoi wczasowiczom w domu podopiecznego, był dochodem powoda – jako że on się tym zajmował – a nie dochodem M. D.. Stanowisko takie zdaniem Sądu I instancji jest błędne - był to wynajem pokoi w domu stanowiącym własność podopiecznego i dochód z tego tytułu uzyskiwany był jego dochodem. Okoliczność, że organizacją i logistyką związaną z wynajmem pokoi zajmował się powód, w żaden sposób tego nie zmieniała. Mogła on jedynie stanowić podstawę do zwrócenia się do sądu o stosowne wynagrodzenie.

Dalej Sąd Okręgowy wywiódł, iż te roszczenia pozwu, które dotyczyły okresu sprzed opieki, a określone przez powoda na łączną kwotę 25.420 zł (k.174 i nast. w zw. z k. 185v.) podlegały oddaleniu niejako z dwóch przyczyn. Powód dochodził tu zwrotu wydatków za: spłatę pożyczki P., zakup okulary, spłatę alimentów do ZUS-u, spłatę pieniędzy do szpitala, wykonanie protezy, spłatę należności związanych z toczącym się procesem w którym był pełnomocnikiem swego brata. Sąd I instancji wskazał, iż pomijając już, że część faktur i rachunków załączonych na potwierdzenie tych wydatków wystawionych jest na nazwisko powoda, a część na jego brata M. D., to pochodzą one także i z okresu, kiedy jeszcze M. D. (...), zatem nie tylko nie można na podstawie tych dokumentów ustalić z czego wynikała ewentualna zapłata tych należności przez powoda, jak i z czyich środków należności te zostały w istocie uiszczone, a wreszcie czy nie zostały przez M. D. zwrócone powodowi. W ocenie Sądu Okręgowego powód nie zadbał, by w odpowiedni sposób udokumentować czynienie tych wydatków na rzecz brata wyłącznie ze swoich środków finansowych, czy też braku zwrotu tychże kwot przez jego brata. Skutkiem braku wykazania dowodami prawdziwości twierdzeń powoda

było więc oddalenie przez Sąd I instancji jego żądania w tym zakresie jako nieudowodnionego. Powództwo w tym zakresie, dotyczące roszczeń powstałych przed 17 czerwca 2005 roku, należało w ocenie Sądu Okręgowego oddalić także wobec podniesionego przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew zarzutu przedawnienia (k.104 i następne). Dotyczy to żądania zwrotu kwoty 1200 zł z tytułu zapłaty zaliczki za biegłego (...)z dnia 16 czerwca 2000 roku i kwoty 22.280 zł z tytułu umowy pożyczki, którą zawarł M. D. w dniu 4 lipca 2001 roku z powodem J. R. (1), a która miała posłużyć do spłaty 17.000 zł A. i J. O. z tytułu zawartej ugody, 3.000 zł alimentów na rachunek ZUS, 1.080 zł E. T., 1.200 zł za wykonanie protez (k.32). Zdaniem Sądu Okręgowego rację miała bowiem pozwana, że stosownie do art. 118 k.c. roszczenia majątkowe przedawniają się z upływem lat 10 od dnia wymagalności roszczenia. Jeżeli chodzi o roszczenie z tytułu zapłaty kwoty zaliczki na biegłego, to stało się ono wymagalne w dniu 22 czerwca 2000 roku (dzień następujący po uiszczeniu zaliczki (k.28), natomiast roszczenie z tytułu umowy pożyczki było wymagalne od dnia 2 września 2001 roku, mając na uwadze, zobowiązanie pozwanego do spłaty tej pożyczki do dnia 1 września 2001 roku. Tak więc odpowiednio w dniach 22 czerwca 2000 roku i 2 września 2001 roku rozpoczęły bieg 10 letnie terminy przedawnienia tych roszczeń, które upłynęły, przed złożeniem pozwu przez powoda, co miało miejsce w dniu 17 czerwca 2015 roku. Skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia, uniemożliwiał stosownie do treści art. 117 § 2 k.c. uwzględnienie powództwa, co skutkowało jego oddaleniem przez Sąd I instancji.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. stanowiącym, iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W niniejszej sprawie pozwana była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika będącego adwokatem, w związku z czym koszty procesu odpowiadają kosztom zastępstwa tegoż pełnomocnika w wysokości określonej w § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) oraz opłacie skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, który wniósł o uchylenie go w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozparzenia przez Sąd Okręgowy oraz o rozstrzygnięcie o kosztach postępowania według uznania Sądu wobec art. 108 k.p.c.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż Sąd Okręgowy w S. podzielił, oparty na art. 163 § 2 k.r.o. zarzut pozwanej o przedawnieniu roszczenia dotyczącego nakładów poczynionych na nieruchomości w czasie sprawowania opieki, wobec stwierdzenia, że zwrot nakładów i wydatków ulega przedawnieniu po trzech latach od ustania opieki lub zwolnienia opiekuna. Taka interpretacja tego przepisu pozwoliła Sądowi Okręgowemu oddalić powództwo. Powód wskazał, iż jak rozumie przedawnione w ocenie Sądu zostały również poniesione przez niego - podatek od nieruchomości za lata 2012-2015 w łącznej kwocie 1.169 zł oraz koszty pogrzebu z dnia 9 maja 2012 r. na kwotę 1.120 zł, co do których dokumenty znajdują się w aktach sprawy, a apelujący posiada oryginalne rachunki. Dalej powód wywiódł, iż przepis art. 163 § 3 k.r.o. należy interpretować inaczej. Podał, iż zgodnie z art. 924 k.c. w powiązaniu z art. 922 k.c. otworzył spadek zaraz po śmierci swojego przyrodniego brata M. D.. Wniesiony w sprawie pozew o zwrot nakładów koniecznych na nieruchomość dotyczy kwoty 86.086 zł i jest skierowany do córki jego brata A. L., a nie do jego brata. Odwołując się do treści art. 163 § 1 i 2 k.r.o., apelujący wskazał, iż ustawodawca w art. 163 § 1 k.r.o. kładzie nacisk na zwrot „może żądać od pozostającego pod opieką zwrotu” i dalej „związanych ze sprawowaniem opieki” , a w art. 163 § 2 k.r.o. kładzie nacisk na „roszczenia powyższe przedawniają się”. Podniósł następnie, iż rozważając art. 163 k.r.o. jednoznacznie można stwierdzić, że dotyczy on opiekuna względem podopiecznego pozostającego pod jego opieką – ustanie opieki lub zwolnienie opiekuna wyjaśnia komentarz do tego artykułu – ponadto dotyczy on dwóch żyjących ludzi. Apelujący zwrócił uwagę, iż pozew został skierowany do córki jego przyrodniego brata A. L., która nabyła prawo do domu przy ul. (...) w U.-P., po śmierci ojca w wyniku postanowień Sądów obu instancji oraz Sądu Najwyższego na podstawie postanowienia z dnia 13 lutego 2015 r., sygn. akt IV CSK 486/14, które powód otrzymał 2 marca 2015 r. W związku z powyższym czas przedawnienia biegnie zdaniem apelującego od dnia 2 marca 2015 r., tj. od momentu w którym roszczenie stało się wymagalne, stosownie do art. 120 § 1 k.c., a nie jak wskazywał w swoim uzasadnieniu Sąd Okręgowy. W ocenie powoda Sąd Okręgowy w swoim uzasadnieniu (str. 5-6), wybiórczo podał drobne kwoty poczynionych nakładów, a nadto wskazał (str. 6), iż w ostatnim okresie powód w domu brata

wykonywał jedynie drobne prace, pomijając 2011 rok, w którym zamontowano piec grzewczy w kotłowni za ponad 20.000 zł. Powód podniósł, iż Sąd I instancji uznał, iż zgodnie z art. 163 § 2 k.r.o. okres przedawnienia biegł od śmierci przyrodniego brata powoda, tj. (...)i upłynął w dniu 9 maja 2015 r. Według powoda nie sposób przewidzieć jaka decyzja może zapaść w poszczególnym sądzie i jeszcze w jakim czasie. Jak zauważył, w uzasadnieniu Sąd Okręgowy od postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2015 roku przyjmuje tę datę jako termin przedawnienia, a nie datę doręczenia tego postanowienia – tj. 2 marca 2015 r. Dalej, powód zauważył, iż od wydania przez Sad Okręgowy w S. wyroku w dniu 3 lutego 2016 r. do końca terminu złożenia apelacji upłynęło w istocie 35 dni, pomimo istnienia 14-dniowego terminu na złożenie apelacji.

Pozwana w toku rozprawy w dniu 17 stycznia 2017 roku wniosła o oddalenie apelacji. Jednocześnie oświadczała, iż nie kwestionuje roszczenia powoda o zwrot kosztów pogrzebu.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja powoda jedynie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia i wnioski dokonane w sprawie przez Sąd I instancji oraz wyciągnięte na ich podstawie wnioski, czyniąc z nich podstawę swoich ustaleń, za wyjątkiem ustaleń poczynionych poniżej.

Z uwagi na podniesienie przez pozwaną zarzutu przedawnienia oraz okoliczność, że część spośród należności objętych roszczeniem powoda dotyczy okresu sprawowania przez powoda opieki nad (...)M. D., zachodzi konieczność odrębnej oceny roszczenia powoda obejmującego wydatki z okresu sprzed ustanowienia opieki, w trakcie sprawowania opieki oraz po jej ustaniu wskutek śmierci M. D..

Co do wydatków ponoszonych przez powoda w okresie przed ustanowieniem go opiekunem M. D., Sąd I instancji uznał roszczenie o ich zwrot za nieuzasadnione z dwóch względów: z powodu przedawnienia względnie z uwagi na niewykazanie ich poniesienia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wbrew odmiennym twierdzeniom apelacji stwierdzić należy, że ustalenia Sądu I instancji odnośnie tej części roszczenia powoda, która obejmowała wydatki z okresu przed ustanowieniem powoda opiekunem zmarłego M. D. są prawidłowe.

Skoro bowiem powód wytoczył powództwo w niniejszej sprawie w dniu 17 czerwca 2015r., to roszczenia powstałe przed dniem 17 czerwca 2005r., przy uwzględnieniu 10 letniego terminu przedawnienia określonego w art. 118 k.c., trafnie zostały ocenione przez Sąd Okręgowy jako przedawnione. Dotyczy to żądania obejmującego zwrot: zaliczki na biegłego w kwocie 1.200 złotych uiszczonej w 2000r., kwoty 22.800 złotych pożyczonej w 2001r., kwoty 347,50 złotych wpłaconej ZUS-owi w 1998r. oraz kwoty 2.979,56 złotych wpłaconej tej instytucji w 2000r.

Co do pozostałych należności obejmujących kwoty, które według powoda zostały przez niego zapłacone za M. D. w okresie przed ustanowieniem powoda opiekunem przyrodniego brata, zasadnie Sąd Okręgowy uznał, że z uwagi na niewykazanie wiarygodnymi dowodami by obowiązek ich zapłacenia ciążył na M. D. oraz by powód dokonał ich zapłaty, roszczenie o ich zapłatę nie może zostać uwzględnione. Ocena dowodów przedstawionych przez powoda na okoliczność zasadności części roszczenia obejmującego te wydatki dokonana przez Sąd I instancji nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. Trafnie wskazał bowiem Sąd Okręgowy, że powód nie przedstawił na potwierdzenie poniesienia wydatków objętych żądaniem ich zwrotu dokumentów, które w sposób nie budzący wątpliwości potwierdzałyby zarówno fakt obciążenia M. D. obowiązkiem ich poniesienia, jak też ich uregulowanie przez powoda nie z dochodów przyrodniego brata ale z własnych środków. Z tego też względu zarzuty powoda kwestionujące prawidłowość ustaleń Sądu Okręgowego odnośnie zasadności tej części roszczenia nie mogą wywołać oczekiwanego przez skarżącego skutku.

Co do części roszczeń powoda obejmującego wydatki poniesione w okresie sprawowania przez niego prawnej opieki nad M. D. to jest od dnia 12 stycznia 2011r. do śmierci podopiecznego (...), Sąd I instancji stosując art. 163 § 2 k.r.o. uznał te roszczenia za przedawnione.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód wnosząc pozew w niniejszej sprawie w dniu 17 czerwca 2015r. , wniósł go po upływie terminu trzech lat od ustania opieki przewidzianego w art. 163 § 2 k.r.o. na dochodzenie roszczeń o zwrot nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem opieki.

Odnosząc się do zarzutów apelacji powoda kwestionujących prawidłowość tych ustaleń Sądu Okręgowego w pierwszej kolejności należy poddać ocenie nakłady i wydatki wskazywane przez powoda z punktu widzenia ich związku ze sprawowaniem opieki nad M. D. (art. 163 § 1 k.r.o.), bowiem do tego rodzaju roszczeń znajduje zastosowanie termin przedawnienia określony w art. 163 § 2 k.r.o. Jak wynika z ustaleń Sądu I instancji powód uzasadniając żądanie pozwu wskazywał, że w okresie sprawowania opieki nad przyrodnim bratem poniósł wydatki związane z częściową wymianą okien i orygnowania oraz wstawieniem pieca gazowego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wydatki wskazane przez powoda jako poniesione w okresie sprawowania przez niego prawnej opieki nad M. D. trafnie zostały potraktowane przez Sąd I instancji jako nakłady i wydatki związane ze sprawowaniem opieki. W tym zakresie wskazać należy na pogląd H. D. w Komentarzu do art. 163 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (LEX OMEGA), zgodnie z którym do nakładów w rozumieniu art. 163 k.r.o. zaliczamy też wszelkie reparacje, a także ulepszenia przedmiotów wchodzących w skład majątku osoby poddanej pieczy w tym: remont, rozbudowę , przebudowę budynku. Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę pogląd ten w pełni podziela, czego konsekwencją jest zastosowanie do tej części roszczeń powoda, które zostały wskazane przez niego jako poniesione w okresie sprawowania opieki nad przyrodnim bratem, trzyletniego terminu przedawnienia określonego w art. 163 § 2 k.r.o.

Podkreślić należy, że zgodnie z art. 163 §2 k.r.o. termin przedawnienia roszczeń o zwrot nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem opieki biegnie od ustania opieki lub zwolnienia opiekuna. W przypadku powoda opieka ustalała w dniu śmierci podopiecznego(...) zatem pozew wniesiony przez powoda w dniu 17 czerwca 2012r. trafnie został oceniony przez Sąd Okręgowy jako wniesiony po upływie trzyletniego terminu przedawnienia na dochodzenie roszczeń z art. 163 § 1 k.r.o., a jego roszczenie w części obejmującej zwrot nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem opieki jako przedawnione.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego argumentacja powoda jakoby termin przedawnienia roszczeń o zwrot nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem przez powoda opieki nad M. D. rozpoczął bieg dopiero od daty doręczenia powodowi odpisu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2015r. w przedmiocie odmowy przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym bracie powoda trafnie została przez Sąd I instancji odrzucona. Zgodnie bowiem z art. 163 § 2 k.r.o. termin ten rozpoczął bieg już od ustania opieki. Powód nie może skutecznie argumentować, że przed doręczeniem mu odpisu postanowienia Sądu Najwyższego w przedmiocie odmowy przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wiedział o osobie, od której może domagać się zwrotu nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem opieki nad zmarłym bratem, bowiem już w dniu 7 października 2013r. (...)Sąd Rejonowy w S. stwierdził, że spadek po M. D. nabyła w całości córka zmarłego, zaś postanowieniem z dnia 21 lutego 2015r. (...)Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację powoda kwestionującą to rozstrzygnięcie. Zatem powód przed upływem terminu przedawnienia określonym w art. 163 § 2 k.r.o. miał możliwość wytoczenia powództwa przeciwko spadkobierczyni M. D. o zwrot nakładów i wydatków związanych ze sprawowaniem opieki nad zmarłym podopiecznym, a skoro tego nie uczynił trafnie jego roszczenie zostało oddalone jako przedawnione.

Natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego za uzasadnione uznać należy zarzuty apelacji powoda kwestionujące oddalenie przez Sąd I instancji jego żądania zwrotu części kosztów pogrzebu M. D. w kwocie 1.120 złotych oraz podatku od nieruchomości, która wchodzi w skład spadku po zmarłym ojcu pozwanej za lata 2012-2015 w kwocie 1.169 złotych. Powód wykazał bowiem fakt poniesienia wydatków związanych z pogrzebem (dowód: rachunki, faktury,

zestawienia k-20-26) oraz podatkiem od nieruchomości (dowód: decyzje i dowody wpłaty k-150-157). Z kolei pozwana poza argumentacją, że powód mógł zapłacić te należności ze środków uzyskanych z wynajmu kwater turystom nie przedstawiła na tę okoliczność wiarygodnych dowodów. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał za uzasadnione żądanie zapłaty kwoty 2.289 złotych z tytułu zwrotu części kosztów pogrzebu oraz podatku od nieruchomości, które to należności obciążały pozwaną, a zostały poniesione przez powoda i na mocy art. 405 k.c. zasądził tę kwotę od pozwanej na rzecz powoda.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oraz art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.